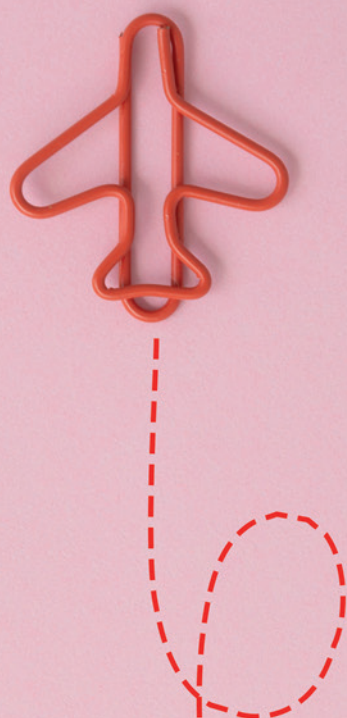

ZAJĘCIA ROZWIJAJĄCE KREATYWNOŚĆ

Materiały dla nauczycieli
do zajęć z dziećmi w przedszkolu

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Czym jest kreatywność?	7
3. Poznawcze składniki twórczości	10
4. Cechy osoby kreatywnej	10
5. Techniki rozwijające kreatywność	12
Bibliografia	13
Netografia	13
6. Scenariusze zajęć	14
6.1. Scenariusz 1. „Rysunkowe warsztaty kreatywne”	14
6.2. Scenariusz 2. „W co zaczarować kółka?”	19
6.3. Scenariusz 3. „Co by było, gdyby...”	23
6.4. Scenariusz 4. „Co mówią nasze oczy?” (starsze dzieci)	26
6.5. Scenariusz 5. „Bańka mydlana”	30
6.6. Scenariusz 6. „Funkcje przedmiotów”	33
6.7. Scenariusz 7. „Puzzle”	37
6.8. Scenariusz 8. „Poprawiamy artystów”	41

1. Wstęp

Termin kreatywność zyskał ogromną popularność niemal we wszystkich obszarach funkcjonowania jednostki. Któż nie zna pracodawcy stawiającego przyszlęmu kandydatowi kluczowe wymaganie, jakim jest kreatywność, niezależnie od dziedziny, która stanie się jego wiodącą specjalizacją?

Jednym z obszarów, w których niezwykle ważną rolę przypisuje się kreatywności, jest edukacja – zarówno ta, która dotyczy najmłodszej grupy przedszkolaków, jak i edukacja wczesnoszkolna. Kreatywność stanowi kluczową kategorię również na dalszych etapach nauki.

Jako rodzic oczekiwałabym kreatywnego nauczyciela dla mojego dziecka, jako dyrektor przedszkola czy szkoły oczekiwałabym kreatywnego pracownika (pedagoga), a jako pedagog oczekuję nie tylko kreatywnego nauczyciela, kreatywnego dyrektora, ale i kreatywnego rodzica. Kreatywny dyrektor placówki wyzwała kreatywne działania u pracowników, zaś kreatywny nauczyciel wyzwała te umiejętności wśród swoich podopiecznych, niezależnie od ich wieku. Pojawia się tylko pytanie, czy rzeczywiście nauczyciel jest kreatywny. Jak wyzwać w dzieciach i uczniach kreatywność, kiedy osobiście niewiele mamy z nią wspólnego?

W toku mojej pracy obserwowałam pracę wielu nauczycieli, zarówno tych kreatywnych, których pracę podziwiałam, jak i „kreatywnych”, którzy w swojej pracy posługiwali się metodą odtwórczą i czerpali z gotowych wzorców i schematów działania.

Pewnego dnia, obserwując zajęcia „kreatywnego” nauczyciela (określającego się jako kreatywny) przeznaczone dla grupy 3-latków, zastanawiałam się, czy aby na pewno jestem na zajęciach przeznaczonych dla grupy 3-latków, czy być może znalazłam się na sympozjum dla ornitologów. Otóż ten „kreatywny” nauczyciel przygotował dla swojej grupy prezentację multimedialną dotyczącą różnych gatunków ptaków, która trwała około godzinę. Prezentacja zawierała typowe dane encyklopedyczne typu: długość dzioba czy rozpiętość skrzydeł, które były odczytywane przez nauczyciela. Zerkając co minutę na zegarek, czułam że trwa to wieczność i byłam pełna podziwu dla maluchów, które z przymkniętymi oczami, wierząc się i kręcąc, trwały w słuchaniu. Zabrakło kreatywności, a nawet wyobraźni.

Znalazłam się również na innych zajęciach nauczyciela, opisującego się jako kreatywny, który w swoim scenariuszu zajęć zapewnił o „rozwijaniu kreatywności u podopiecznych”. Kreatywnym zadaniem, które wyznaczono maluchom, było pokolorowanie obrazka za pomocą kredek.

Były i takie zajęcia, na których to „kreatywni” nauczyciele przedstawiali dzieciom gotowe instrukcje do wypełnienia, zgodnie z konkretnymi wskazówkami. Najczęściej zadawanym pytaniem przez podopiecznych było oczywiście pytanie: „**Mogę tak zrobić?**”, a odpowiedzią nauczyciela było: „nie” – przecież nie po to nauczyciel przygotował gotowy instruktaż i podkreślał konieczność wykonania zadania zgodnie z poleceniem...

*Kreatywność
w edukacji*

*Przykłady
działań będących
zaprzeczeniem
kreatywności*

*Pozwalanie
dzieciom
na zabawę,
rozwijanie
wyobraźni*

Czasami drwimy z nauczycieli, którzy nakazują dzieciom kolorowanie trawy na zielono, serca na czerwono, a świnki na różowo, jednak niestety takie sytuacje wciąż zdarzają się na gruncie wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Nie chodzi o to, że kolorowanie przedmiotów zgodnie z ich rzeczywistą barwą jest niewłaściwe, tylko dlatego nie mamy pozwolić naszym podopiecznym na odrobinę szaleństwa i nadanie typowym kolorom przedmiotów innych odcieni?

Moim ulubionym ćwiczeniem, które często wdrażam w pracy z dziećmi, jest przedstawienie wybranego krajobrazu za pomocą zupełnie innych barw niż to występuje w rzeczywistości. Pozwalam dzieciom na zabawę kolorem, a przede wszystkim na uruchomienie ich wyobraźni. Kwestią, która szczególnie zwróciła moją uwagę, jest ogromna trudność, z jaką starsze dzieci podchodzą do wskazanego zadania, bo przecież ten sposób nie ma nic wspólnego z przyjętym przez nich schematem. Co więcej, podopieczni w toku pracy wielokrotnie mają wątpliwości, czy aby na pewno mogą pokolorować trawę na różowo, a słońce na czarno. U młodszych dzieci należy wziąć poprawkę na to, że najczęściej kolorują świat za pomocą pierwszej lepszej kredki, którą mają pod ręką, bądź tej, która jest ich ulubioną. Za każdym razem, gdy słyszę pytanie dziecka: „Proszę pani, a mogę...?”, odpowiadam: „**To jest twój pomysł, więc możesz wszystko**”, jednak mam świadomość, że dla wielu może być to niezwykle trudne do wdrożenia w codziennej praktyce.

*Szkolenia
nauczycieli
z kreatywności*

Kolejną kwestią, na którą szczególnie zwracają uwagę dyrektorzy i wpisują ją w konkretne działania placówki, jest rozwijanie kreatywności u wychowanków, niezależnie od grupy wiekowej. Aby rozwijać kreatywność u dzieci, przede wszystkim kluczowy wydaje się jej rozwój u pracowników. Chcąc uczynić placówkę kreatywną, a zespół kreatywnym, oferują pracownikom ogromną liczbę szkoleń, w których dominującym hasłem jest właśnie „kreatywność”. Jako nauczyciel szczególnie interesujący się wskazanym zagadnieniem brałam udział w wielu z nich i z przykrością muszę stwierdzić, iż z kreatywnością niewiele miały wspólnego. Ta kwestia utwierdziła mnie tylko w przekonaniu jak pożądanym terminem jest:

Kreatywność

Analizując zagadnienie kreatywności z praktycznego punktu widzenia, wielokrotnie zadaję sobie pytanie, czy osoby dążące do wdrożenia nowatorskich pomysłów do swojej działalności i stawiające mnogość wymagań innym, stanowią wzór posiadania konkretnej cechy. Mówiąc wprost, czy dyrektor placówki kładący nacisk na: kreatywne działania i kreatywnych nauczycieli, sam jest jednostką kreatywną? Dlatego uważam, że używając tego sformułowania i wymagając tej umiejętności od innych, należy być w pewnym stopniu ostrożnym.

Zanim przejdziemy do bardziej teoretycznego wyjaśnienia wskazanej problematyki, chcę abyś przez chwilę się zastanowił i wskazał około dwudziestu, a może nawet trzydziestu skojarzeń do słowa KREATYWNOŚĆ.

Jeśli masz możliwość przygotowania 20–30 małych karteczek samoprzylepnych, weź je i zapisz na nich wszystkie swoje pomysły.

2. Czym jest kreatywność?

Chcąc mówić o kreatywności i określać siebie jako osobę kreatywną, trzeba zrozumieć znaczenie wskazanego terminu.

Mimo że kreatywność od dawna stanowi przedmiot zainteresowania naukowców specjalizujących się w różnych dziedzinach, próby jej zdefiniowania wciąż napotykać liczne trudności. Choć na pierwszy rzut oka wyjaśnienie tego terminu wydaje się stosunkowo proste, to w rzeczywistości jest ona złożonym procesem, który nie doczekał się jednej uniwersalnej definicji. Mnogość odczytań wskazanego terminu wynika nie tylko z faktu, iż współcześnie stał się on niezwykle popularny, ale również z faktu, że stanowi zagadnienie niezwykle kontrowersyjne, a nawet polemiczne. Przyjmowana przez badaczy wielość perspektyw, wyjaśnień terminologicznych i definicji przyczyniła się do powstawania wielu interpretacji. Zjawisko kreatywności było badane między innymi z punktu widzenia psychologii społecznej, psychologii behawioralnej, neuropsychologii poznawczej, sztucznej inteligencji, ekonomii, biznesu oraz historii.

Przez wiele lat kreatywności towarzyszył stereotyp, zgodnie z którym była postrzegana jako pewnego rodzaju talent, a więc właściwość, z którą wybrane jednostki przychodziły na świat. Kreatywność była postrzegana jako cecha występująca wyłącznie u niektórych ludzi. Dopiero współczesne podejście coraz częściej akcentuje nie tylko konieczność, ale przede wszystkim potrzebę jej ćwiczenia i rozwijania.

Wielość interpretacji i definicji kreatywności

Stereotypy dotyczące kreatywności